

Банківське інвестування: взаємозв'язок економічних категорій

Одним з основних суб'єктів інвестиційної діяльності є банк як фінансовий інститут, що здійснює вкладення власних, позикових або залучених коштів у реальні або фінансові активи, а також забезпечує контроль за цільовим використанням вкладених коштів. Розглядаючи механізм банківського інвестування, дослідники оперують цілим рядом понять і економічних категорій, різниця між якими не завжди є очевидною, що викликає термінологічну неузгодженість і часто обумовлює невизначеність у трактуванні окремих рекомендацій.

Банківські інвестиції традиційно розуміються як всі напрямки розміщення ресурсів банку, а також як операції по розміщенню коштів на певний термін з метою одержання доходу. У першому випадку до інвестицій відносять весь комплекс активних операцій банку, у другому – тільки його термінову складову. Якщо розуміти інвестиції як вкладення капіталу з метою наступного його збільшення, то з погляду банку приріст капіталу повинен бути достатнім для того, щоб компенсувати йому відмову від використання наявних фінансових ресурсів для вкладення в інші альтернативні інструменти на фінансовому ринку, винагородити його за ризик і відшкодувати втрати від інфляції в майбутньому інвестиційному періоді.

Тлумачення ***банківського інвестування*** в економічній літературі також неоднозначно. Одні автори розуміють його як мобілізацію й надання позичальникам позичкового капіталу, що концентрує увагу тільки лише на видачі довгострокових кредитів без вказівки мети й джерел інвестицій; інші – як безпосереднє вкладення банком своїх коштів у виробництво (придбання частки участі в якій-небудь формі), а також надання кредитів на відповідні цілі. На нашу думку, банківське інвестування включає весь комплекс операцій, пов'язаних із залученням, заощадженням і розміщенням власних і залучених ресурсів. Цілями банківського інвестування можна вважати: збереження й збільшення капіталу, спекулятивну гру на коливаннях курсів, розширення сфери впливу, доступ че-

рез цінні папери до певної продукції, послуг або прав, придбання цінних паперів, які можуть використовуватися для розрахунків тощо.

Банківське інвестиційне посередництво – це досить вузьке поняття, що включає в себе тільки лише діяльність банків, яка безпосередньо пов'язана з ринком інвестування й забезпечує його нормальне функціонування. Банки як посередники на цьому ринку виконують цілий ряд функцій, зокрема:

- класичні функції банківського посередництва (корегування окремих характеристик інвестиційних потоків в економіці, зокрема, щодо їх строковості, трансформація збережень в зовнішнє джерело фінансування інвестицій, визначення пріоритетних напрямків використання інвестиційного капіталу, розширення пропозиції інвестиційних ресурсів в економіці, збільшення гнучкості у задоволенні попиту на них тощо);

- функції банківського інформаційного посередництва (вирішення проблеми асиметрії інформації, підвищення рівня якості обробки та розповсюдження інформації);

- допоміжні (організаційні) функції банків як елементів технологічної інфраструктури ринку інвестування, що є універсальними для всіх посередників ринку позичкового капіталу (зниження трансакційних витрат учасників інвестиційних відносин, розширення спектру доступних інвестиційних альтернатив, підвищення рівня диверсифікації активів для індивідуальних власників заощаджень, захист суб'єктів ринку інвестування від ризиків правового характеру).

Інвестиційне посередництво банків не обмежується інвестиційною діяльністю, оскільки вони активно здійснюють і комісійно-посередницькі операції на ринку інвестування. Всі ці операції не вимагають безпосереднього використання ресурсів банку і їхніх розміщень у які-небудь активи, однак слугують джерелом додаткового доходу.

Участь банків у функціонуванні ринку інвестування містить у собі не тільки банківське інвестиційне посередництво, а сукупність всіх форм впливу на інвестиційні ринкові відносини з боку банківської системи незалежно від того, породжені вони безпосередньо банківським інвестиційним посередництвом

або іншими напрямками банківської діяльності. Так, вплив банківської системи на грошову масу в обігу найчастіше породжується діяльністю банків, яка ніяк не пов'язана з ринком інвестування, але, незважаючи на це, воно являє собою форму банківської участі у функціонуванні ринку інвестування, опосередковану впливом змін характеристик грошової маси на нього.

Інвестиційна активність банків відображає кількісні індикатори інвестиційної банківської діяльності, що характеризують її значущість.

Інвестиційна банківська діяльність – більше вузьке поняття, ніж банківське інвестиційне посередництво, оскільки в цьому випадку інвестиційний характер діяльності визначається лише ініціативою самих банків. Наприклад, виконання банками загальних організаційних функцій посередників ринку позичкового капіталу є формою банківського інвестиційного посередництва, але не входить до складу банківської інвестиційної діяльності. Так, при наданні банком брокерських послуг він керується мотивами, не пов'язаними прямо з ринком інвестування, однак його клієнти завдяки цим послугам можуть здійснювати інвестиційні операції із цінними паперами. Інвестиційна діяльність банків розглядається як бізнес по наданню двох типів послуг: щодо збільшення готівки шляхом випуску або розміщення цінних паперів на їхньому первинному ринку, а також щодо організації віртуальної зустрічі покупців і продавців уже існуючих цінних паперів на вторинному ринку (функція брокерів і/або дилерів).

Управління інвестиційною діяльністю банку – це чітка, урегульована внутрішня система, що містить у собі управління інвестиційними, інноваційними й іпотечними кредитами банків у загальній структурі кредитно-інвестиційного портфеля, своєчасне управління інвестиційним портфелем, що дозволяє запобігати або значно знижувати ризик втрат по кредитно-інвестиційних операціях.

Запорукою ефективного банківського інвестування є **стратегічне інвестиційне планування в банку**, під яким звичайно розуміють комплекс заходів, що формують специфічні інвестиційні стратегії банку, які забезпечують досягнення інвестиційних цілей на основі динамічного балансу внутрішніх можливостей банку й змін кон'юнктури ринку інвестування.